

Informační přehled (factsheet)

Březen 2017

CPT/Inf(2017)3

Informační přehledy jsou vydávány z moci výkonného tajemníka výboru CPT. Jejich cílem je předložit standardy CPT ohledně klíčových témat. Nelze je však pokládat za vyčerpávající obzvláště, především co se týká odkazů na zprávy z návštěv výboru CPT.

Imigrační detence

Úvod

- Imigrační detence je prvořadým předmětem zájmu výboru CPT. Výbor vykonal stovky návštěv zařízení imigrační detence a rozvinul soubor detailních standardů.
- Standardy CPT staví na právních zásadách zakotvených v mezinárodních (lidskoprávních) instrumentech, jako jsou Evropská úmluva o lidských právech¹, dokument Výboru ministrů Dvacet pravidel pro nucené navracení,² relevantní úmluvy OSN a tzv. návratová směrnice Evropské unie z roku 2008.³
- Cizí státní příslušník může být zbaven svobody následkem (údajného) porušení zákonů vztahujících se na cizince, jako nezákonným vstupem do země, nezákonným pobytem atd. Tomuto zbavení svobody se často říká „imigrační detence“, což je ve většině členských států Rady Evropy forma administrativní detence.
- V souladu s podmínkami článku 5 Evropské úmluvy o lidských právech je tato forma zbavení svobody povolena za předpokladu, že jsou zahájeny kroky buď vedoucí k deportaci, nebo za účelem zabránění nepovolenému vstupu do země. Zbavení svobody cizinců bez oprávnění ke vstupu/pobytu nesmí být svévolné, ani nesmí být automatickým důsledkem (údajného) porušení cizineckých zákonů. Jinak řečeno, imigrační detence by měla být výjimečným, přiměřeným a tudíž individuálním opatřením nezbytným k zabránění nezákonné imigraci.
- V souladu se svou správní povahou nesmí mít imigrační detence povahu trestu. Není to sankce ani trest. Zadrženým⁴ by tudíž měl být poskytnut jak režim, tak materiální podmínky přiměřené jejich právnímu postavení.
- „Žadatelé o azyl“ nejsou „zadržení přistěhovalci“, jakkoli se dotyčné osoby jimi mohou stát, pokud je jejich žádost o azyl zamítnuta a jejich povolení k pobytu v zemi zrušeno.

¹ Obzvláště články 3, 5 a 8.

² CM(2005)40 final, ze dne 9. května 2005; obzvláště pravidla 10 a 11.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Směrnice se vztahuje na všechny členské země Evropské unie s výjimkou Spojeného království a Irska. V rozsahu, v jakém se vztahuje na ty, kteří vstoupí na území neoprávněně, se vztahuje na Dánsko a země přidružené k Schengenu (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko).

⁴ Anglické výrazy *detainee* a *to detain* jsou místy přeloženy jako *zadržovaná osoba* a *zadržet* či *držet*, a to v obecném smyslu slova, bez vazby na konkrétní institut českého práva (zadržení/zajištění).

1. Detence jako nejzazší prostředek

- Zbavení svobody podle cizineckých zákonů by mělo být **až nejzazším prostředkem**, po **bedlivém a individuálním prozkoumání každého případu**. Potřeba trvání zbavení svobody by navíc měla být podrobena periodickému přezkumu. Kdykoli je to možné, měla by být rozvíjena a uplatňována alternativní (nevazební) opatření.⁵
- Pokud při vyřizování žádosti budou **žadatelé o azyl** ve výjimečných případech zbaveni svobody, musí mít v souladu se svým postavením přístup k široké škále pojištěk, jež jdou nad rámec pojištěk vztahujících se na cizince bez oprávnění ke vstupu/pobytu, a měli by být drženi odděleně od cizích státních příslušníků, kteří žádost o mezinárodní ochranu nepodali.⁶
- Pokud jsou podle cizineckých zákonů zadrženi členové jedné rodiny, je třeba vynaložit maximální snahu, **aby rodina nebyla rozdělena**.⁷
- Výbor CPT je názoru, že protahované zadržování osob podle cizineckých zákonů **bez časového omezení a s nejasnou vyhlídkou na propuštění** je možno považovat za dosahující nelidského zacházení.⁸

2. Pojistky v průběhu zbavení svobody

- Každý případ zbavení svobody by měl být podložen řádným samostatným příkazem ke zbavení svobody, snadno dohledatelným v zařízení, kde je daná osoba držena; tento příkaz musí být vystaven ihned na počátku zbavení svobody, anebo jakmile je to nejdříve možné. Tento základní požadavek se vztahuje i na cizince bez oprávnění ke vstupu/pobytu zbavené svobody. Základní pojistky pro osoby zadržené policejním orgánem (angl. *law enforcement agency*) jsou dále posíleny, pokud je pro každou zadržovanou osobu veden samostatný a kompletní záznam o zbavení svobody, obsahující veškeré aspekty držení a veškeré kroky, jež byly v souvislosti s ní učiněny.⁹
- Hned po zbavení svobody by cizinci měli těžit ze tří **základních práv** stejným způsobem, jako ostatní kategorie zadržovaných. Tato práva jsou: (1) mít přístup k právníkovi, (2) mít přístup k lékaři a (3) mít možnost o zbavení svobody informovat některého příbuzného nebo jinou osobu podle vlastního výběru.¹⁰
- Právo na **přístup k právníkovi** by mělo zahrnovat právo hovořit s právníkem v soukromí a také mít přístup k právnímu poradenství týkajícímu se pobytu, detence a deportace. Z toho vyplývá, že pokud cizinci nejsou schopni ustanovit si a zaplatit právníka sami, měla by pro ně být dostupná právní pomoc.¹¹
- Všechny osoby zbavené svobody by neprodleně po přijetí do zařízení měly být **prohlédnuty lékařem** nebo plně kvalifikovanou sestrou, jež podává lékaři hlášení.¹²

⁵ [Malta, 2004, § 14; Srbsko a Černá Hora, 2004, § 65.](#)

⁶ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 76; Španělsko, 2014, § 9.](#)

⁷ [Německo, 2005, § 56; 19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 87.](#)

⁸ [Bulharsko, 2008, § 29.](#)

⁹ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 85.](#)

¹⁰ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 81.](#)

¹¹ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 82.](#)

¹² [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 82.](#)

- **Vyrozumění příbuzného nebo třetí osoby** podle vlastního výběru o zbavení svobody je podstatně snazší, pokud si cizinci mohou v průběhu zbavení svobody ponechat mobilní telefony nebo k nim mít alespoň přístup.¹³
- Vedle těchto tří základních pojistek ještě mezinárodní právo zná právo zadržených cizinců bez oprávnění ke vstupu/pobytu požádat o **konzulární pomoc**. Jelikož však ne každý cizinec si může přát kontakt s úřady svého státu, uplatnění tohoto práva musí být ponecháno na uvážení dotyčné osoby.¹⁴
- Zadržení cizinci by měli být výslovně **informováni**, bez průtahů a v jim srozumitelném jazyce, **o svých právech a postupech**, jež se na ně vztahují. Proto by měl každý obdržet dokument obsahující tyto informace; tento dokument by měl být k dispozici v jazycích nejčastěji užívaných mezi danými osobami, a pokud to bude nutné, měly by být zajištěny služby tlumočnicka. Dotčené osoby by měly písemně stvrdit, že byly informovány o svých právech, a to v jazyce, jemuž rozumějí.¹⁵
- Cizí státní příslušníci by měli mít podle potřeby přístup k pomoci kvalifikovaných **tlumočnicků**. Ze zásady je třeba se vyhýbat využívání spoluzadržených jakožto tlumočnicků.¹⁶
- Zadržení cizinci by měli mít maximální možnost **smysluplného kontaktu s vnějším světem** a měli by mít pravidelný přístup k telefonu nebo svému mobilnímu telefonu.¹⁷
- Je zapotřebí zajistit, aby zadržení cizinci měli možnost **průběžně se obracet na právníka nebo lékaře a přijímat návštěvy** zástupců nevládních organizací, členů rodiny nebo jiných osob podle vlastní volby, a mít s nimi telefonický kontakt.¹⁸
- Je v zájmu jak zadržených migrantů, tak personálu zařízení, aby byl pro každé detenční zařízení stanoven jasný **domácí řád**. Měl by být k dispozici ve vhodné škále jazyků.¹⁹
- Zadržení nelegální migranti by měli těžit z **účinných opravných prostředků** umožňujících, aby soudní orgán urychleně posoudil zákonnost jejich zbavení svobody. Tento soudní přezkum by měl zahrnovat slyšení s právní pomocí, poskytnutou u osob bez dostatečných prostředků zdarma, a s tlumočnickými službami (pokud je to požadováno). Zadržení cizinci **by o opravných prostředcích měli být výslovně informováni**. Potřebu nadále ponechávat migranty v detenci by měl **periodicky přezkoumávat nezávislý orgán**.²⁰

3. Vhodné místo

- **Vězení** z definice není vhodným místem pro zadržování někoho, kdo není podezřelý ani usvědčený z trestného činu.²¹
- Zadržení migranti jsou často zpočátku drženi v „**záchytných zařízeních na místě vstupu**“, v **tranzitních zónách letišť nebo na policejních stanicích**. Je jasné, že tato místa jsou zhusta nevhodná pro ubytování, tím méně na delší dobu. Z toho plyne, že je nutno zkrátit dobu pobytu v daných prostorách na naprosté minimum²² (tj. méně než 24 hodin).

¹³ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 82.](#)

¹⁴ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 83.](#)

¹⁵ [Nizozemsko \(Antily\), 2007, § 36; Rumunsko, 2006, § 61.](#)

¹⁶ [Bulharsko, 2010, § 53.](#)

¹⁷ [Maďarsko, 2015, § 70; 19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 79; Srbsko a Černá Hora, 2004, § 78.](#)

¹⁸ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 87.](#)

¹⁹ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 88.](#)

²⁰ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 86.](#)

²¹ [Irsko, 2014, § 19.](#)

²² [7. obecná zpráva o činnosti CPT, § 27.](#)

- Osoby zbavené svobody podle cizineckých zákonů by měly být umístěny **v zařízeních speciálně pro tyto účely zřízených**, kde se nabízejí materiální podmínky a režim odpovídající jejich právní situaci. Při navrhování a úpravě těchto míst je zapotřebí maximálně se vyhnout prvkům vězeňského prostředí.²³
- **Ženy** by měly být umístěny do prostor oddělených od těch, jež slouží k ubytování mužů, a mělo by jim být zaručeno soukromí.²⁴

4. Materiální podmínky vhodné pro delší pobyt (více než 24 hodin)²⁵

- Imigrační detenční centra by měla poskytovat ubytování, jež je **adekvátně vybavené, čisté a v dobrém technickém stavu** a jež poskytuje dostatek obytného prostoru pro počet umístěných osob.²⁶
- Tato zařízení by měla mít náležitě **osvětlení** (včetně přístupu denního světla), **větrání a vytápění**.²⁷
- Ve všech ubytovacích prostorách, kde personál není neustále přítomen, by měla být instalována **zařízení k jeho přivolání**.²⁸
- Všem osobám je nutno:
  - poskytnout **lůžko** nebo lehátko s čistou **matrací** a čistou **přikrývkou**;²⁹
  - umožnit snadný přístup k **toaletě**, a to i v noci;³⁰
  - zdarma pravidelně poskytovat **balíček se základními hygienickými potřebami** (včetně přiměřených přidělů mýdla, pracího prášku, toaletního papíru, šamponu, potřeb pro holení, zubní pasty a zubního kartáčku);³¹
  - umožnit přístup ke **sprše a teplé vodě**;³²
  - nabídnout možnost nosit během pobytu vlastní **oblečení**, pokud vyhovuje, a podle potřeby je nechat vyprat a vyspravit;³³
  - poskytnout nezbytné prostředky k tomu, aby své **obydlí udržovali v čistotě**;³⁴
  - poskytnout **uzamykatelný prostor** k uložení osobních věcí;³⁵
  - umožnit přístup ke **stravě a pitné vodě**.³⁶ Pokrmy by měly zohledňovat náboženské požadavky a stravovací návyky cizinců.³⁷

---

23 [Malta, 2008, § 51.](#)

24 [Řecko, 2011, § 38.](#)

25 [Řecko, 2013, § 51.](#)

26 [„Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 113.](#)

27 [Ukrajina, 2002, § 62.](#)

28 [Řecko, 2011, § 38.](#)

29 [Řecko, 2007, § 25.](#)

30 [Řecko, 2011, § 38.](#)

31 [Řecko, 2011, § 38.](#)

32 [Řecko, 2013, § 51.](#)

33 [Chorvatsko, 2007, § 37.](#)

34 [„Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 120.](#)

35 [Chorvatsko, 2007, § 35.](#)

36 [Maďarsko, 2005, § 53.](#)

37 [„Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 120.](#)

5. Otevřený režim

- Podmínky zajištění by měly odrážet povahu zbavení svobody cizinců, kdy se uplatňují jen omezené restriktce a různorodý režim aktivit. V zařízení by měla **omezena svoboda pohybu jen v nejnútnejší míře**.³⁸
- Cizinci by zásadně měli mít možnost **pohybu venku** v průběhu celého dne (tj. podstatně déle než jednu hodinu denně) a venkovní prostory pro tyto aktivity by měly být náležitě vybaveny (lavičky, přístřešky atd.).³⁹
- Čím je doba zadržení delší, tím bohatší by měla být nabídka aktivit.⁴⁰ Smysluplnou činností v kontextu imigrační detence může být, *inter alia*, jazykový kurz, výuka IT/počítačových dovedností, práce na zahradě, výtvarná či řemeslná činnost, kurzy vaření a tzv. „kulturní kuchyně“.⁴¹
- Zařízení pro imigranty by měla nabízet přístup do **denní místnosti a k rozhlasu/televizi či novinám/časopisům**, ale také **vhodné prostředky pro rekreaci** (například deskové hry, stolní tenis, sport)⁴², **knihovnu a místnost pro modlitbu**.⁴³ Všechny vícemístné pokoje musí být vybaveny stoly a židlemi v počtu dostatečném pro počet umístěných osob.⁴⁴
- Co se týká přijímání návštěv, předpokladem by měly být otevřené **návštěvy**. Návštěvní místnosti by měly zadrženým umožnit setkat se v otevřených podmínkách s rodinou a přáteli, kteří je navštíví, přičemž prostředí by mělo být vstřícné k dětem (včetně hracího koutku). Pokud je ve výjimečných případech považováno za nezbytné uvalit na určitého cizince nějaké omezení, mělo by se tak stát na základě individuálního vyhodnocení rizika.⁴⁵
- Cizinci by měli mít možnost přijímat návštěvy několikrát týdně. Jedna hodinová návštěva za týden by měla být minimum.⁴⁶
- Cizinci by měli mít **přístup počítačům** s funkcí Voice over Internet Protocol nebo Skype a základním přístupem k internetu.⁴⁷

6. Kvalifikovaný personál

- Personál v zařízeních pro cizince by měl být pečlivě vybírán a procházet vhodným školením.⁴⁸
- Vzhledem k pestrosti původu cizinců by personál měl být zběhlý v **mezilidské komunikaci a kulturní citlivosti**. Přinejmenším někteří členové by měli mít odpovídající **jazykové znalosti**.⁴⁹
- Měli by rovněž být naučeni rozeznávat **možné příznaky stresové reakce**, jež se u některých cizinců projevuje, a umět na to patřičně reagovat.⁵⁰

³⁸ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 79.](#)

³⁹ [Maďarsko, 2015, § 42; Francie, 2010, § 43; Ukrajina, 2009, § 62.](#)

⁴⁰ [Kypr, 2013, § 45.](#)

⁴¹ [Dánsko, 2014, § 78; Spojené království, 2012, § 120.](#)

⁴² [„Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 113.](#)

⁴³ [„Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 120.](#)

⁴⁴ [Řecko, 2013, § 72.](#)

⁴⁵ [Česká republika, 2014, § 41; Nizozemsko, 2011, § 72; Maďarsko, 2009, § 44; Rakousko, 2014, § 49.](#)

⁴⁶ [Německo, 2010, § 44.](#)

⁴⁷ [Dánsko, 2014, § 82; „Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 133.](#)

⁴⁸ [Lucemburk, 2015, § 111; Česká republika, 2014, § 37.](#)

⁴⁹ [Lucemburk, 2015, § 111; Česká republika, 2014, § 37.](#)

⁵⁰ [Lucemburk, 2015, § 111; Česká republika, 2014, § 37.](#)

- **Přítomnost mužského i ženského personálu** může mít příznivý vliv na atmosféru a posouvat prostředí detence blíž k normalitě.⁵¹ Přítomnost ženského personálu by měla být samozřejmostí ve všech zařízeních určených pro ženy.⁵²
- V zařízeních imigrační detence by neměl panovat vězeňský duch, jinými slovy, personál, který v těchto zařízeních pracuje, by **neměl nosit obušky, pouta či pepřové spreje**.⁵³

7. Kázeň, izolace a omezovací prostředky

- Co se týká **kázně**, je nutno formálně stanovit jasné postupy a ty uplatňovat v praxi; jakákoli šedá zóna představuje riziko vzniku neoficiálního (a nekontrolovaného) systému.⁵⁴ V tomto kontextu výbor CPT doporučuje, aby:
  - byly vypracovány formální kázeňské předpisy pro zbavení svobody podle cizineckých zákonů. Tyto předpisy by měly zadržovaným poskytovat právo být vyslechnut ohledně přestupku, z jehož spáchání jsou obviněni, a odvolat se k vyšší autoritě proti jakékoli uložené sankci;
  - byl stanoven jasný kázeňský postup, jenž by zadrženým poskytoval právo na písemnou informaci o obviněních vůči nim vznesených a na povolání vlastních svědků.⁵⁵
- Jestliže je nařízeno oddělení od ostatních či **izolace** (například z bezpečnostních důvodů), dotýčný cizinec by o tom měl obdržet písemné rozhodnutí a také informaci o možnostech odvolání k vnějšímu orgánu. Izolace by měla být časově omezená a měla by být zřízena samostatná evidence (s veškerými informacemi, jako je datum a hodina nástupu a opuštění izolace, důvody pro izolaci apod.).⁵⁶
- Co se týká zařízení místnosti, osobám v izolaci by mělo být k dispozici vybavení k odpočinku, dále by měli mít snadný přístup k sociálnímu zařízení a pravidelný přístup ke sprše a taktéž možnost pohybu venku alespoň po jednu hodinu denně a přístup k četbě.⁵⁷
- Rutinní používání **pout** v době, kdy cizinci opouštějí zařízení, například při převozu do nemocnice, je nepřiměřené; použití omezovacích prostředků je nutno zvažovat individuálně a musí vycházet ze zásady přiměřenosti.⁵⁸

8. Monitoring a stížnostní mechanismy

- Nezávislý monitoring detenčních zařízení pro cizince je důležitým prvkem prevence špatného zacházení a, obecněji, zajištění uspokojivých podmínek detence. Má-li být monitoring plně účinný, musí být kontrolní návštěvy časté a neohlášené. Monitorovací orgány by rovněž měly být zmocněny provádět rozhovory s cizinci v soukromí a měly by zkoumat všechny záležitosti vztahující se k zacházení s nimi (materiální podmínky, záznamy o zbavení svobody a další dokumenty, uplatňování osobních práv zadržených, zdravotní péče atd.).⁵⁹

---

⁵¹ [Řecko, 2013, § 79.](#)

⁵² [Malta, 2004, § 61.](#)

⁵³ [Norsko, 2011, § 38;](#) [Lotyšsko, 2011, § 36.](#)

⁵⁴ [Malta, 2004, § 64.](#)

⁵⁵ [19. obec. zpráva o činnosti CPT, § 88;](#) [Ukrajina, 2009, § 71;](#) [Bulharsko, 2008, § 44;](#) [Francie, 2006, § 76.](#)

⁵⁶ [19. obec. zpráva o činnosti CPT, § 88;](#) [Ukrajina, 2009, § 71;](#) [Bulharsko, 2008, § 44;](#) [Francie, 2006, § 76.](#)

⁵⁷ [Ukrajina, 2009, odstavec 71;](#) [Bulharsko, 2008, § 44.](#)

⁵⁸ [Nizozemsko, § 2011, § 56;](#) [Malta, 2004, § 67.](#)

⁵⁹ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 89.](#)

- Účinný postup pro podávání a vyřizování **stížností** je základní pojistkou proti špatnému zacházení v imigrační detenci. Zadržení by měli mít otevřenou možnost stěžovat si uvnitř zařízení i k vnějšímu orgánu a měli by mít důvěrný přístup k příslušnému stížnostnímu orgánu.⁶⁰

9. Adekvátní zdravotní péče

- **Vstupní prohlídka všech nově příchozích zadržených** je jak v zájmu těchto osob, tak personálu, zvláště pro identifikaci těch, u nichž je riziko sebepoškození, dále pro zachycení přenosných chorob a včasné zaznamenání jakéhokoli zranění.⁶¹
- Nově příchozí by všichni měli co nejdříve po příjmu projít kompletní **zdravotní prohlídkou** (včetně screeningu přenosných chorob) provedenou lékařem nebo plně kvalifikovanou sestrou, jež podává hlášení lékaři.⁶²
- **Lékařská zpráva vystavená po prohlídce** zadrženého, lhostejno zda nově přijatého či nikoli, by měla obsahovat:
  - (i) plný záznam objektivního nálezu vycházejícího z důkladné prohlídky;
  - (ii) záznam tvrzení (stížností) dotyčné osoby, jež se týkají prohlídky, včetně jakéhokoli tvrzení o špatném zacházení;
  - (iii) poznámky lékaře na základě (i) a (ii), z nichž vyplývá, zda jsou uváděná tvrzení konzistentní s objektivním lékařským nálezem.

Výsledky každé prohlídky, včetně výše zmíněných tvrzení a poznámek lékaře k nim, by dále měly být k dispozici zadrženému a jeho právníkovi.⁶³

- Kdykoli jsou zaznamenána **poranění**, jež jsou konzistentní s tvrzením o špatném zacházení uváděným zadržovanou osobou (nebo která i při absenci takového tvrzení nasvědčují špatnému zacházení), je nutno na to **okamžitě a systematicky upozorňovat příslušného státního zástupce**, a to bez ohledu na přání dotyčné osoby.⁶⁴
- **Lékařské tajemství** by mělo být zachovááno stejně, jako u běžné populace; zvláště pak by zdravotnická dokumentace neměla být přístupná jinému než zdravotnickému personálu; naopak, měla by být uzamčena a klíč by měla mít sestra nebo lékař. Veškeré **lékařské prohlídky** by navíc měly být prováděny mimo doslech a – pokud dotyčný lékař v nějakém konkrétním případě nepožádá o opak – i mimo dohled střežícího personálu.⁶⁵
- Ve všech zařízeních pro zadržování cizinců musí být každodenně přítomna minimálně jedna **osoba s uznanou ošetřovatelskou kvalifikací**. Tato osoba by měla provádět vstupní zdravotní screening u nově příchozích (obzvláště pro rozpoznání přenosných chorob, včetně tuberkulózy), přebírat žádosti o návštěvu lékaře, zajišťovat poskytování a výdej předepsaných léků, vést zdravotnickou dokumentaci a dohlížet na obecné hygienické podmínky.⁶⁶

---

⁶⁰ [Spojené království, 2012, § 136; Španělsko, 2011, § 97.](#)

⁶¹ [Švédsko, 2015, § 37.](#)

⁶² [Švédsko, 2015, § 37.](#)

⁶³ [Rakousko, 2014, § 46.](#)

⁶⁴ [Rakousko, 2014, § 46.](#)

⁶⁵ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 92.](#)

⁶⁶ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 91.](#)

- Kdykoli není lékařský či ošetrovatelský personál schopen náležitě provést diagnostiku v důsledku jazykových problémů, měl by mít možnost bezodkladně využít služeb kvalifikovaného **tlumočnicka**.⁶⁷
- Zadržení by měli být důkladně **informováni o léčbě**, jež je jim poskytována.⁶⁸
- Zadrženým by měl být poskytnut náležitý přístup k **psychologické pomoci a psychiatrické péči**.⁶⁹ Měly by také být zavedeny postupy a výcvik k prevenci **sebepoškozování a sebevražd**.⁷⁰

10. Péče o zranitelné osoby (zvláště pak děti)

- Je nezbytné zavést specifický **screening** zaměřený na identifikaci obětí mučení a dalších osob ve zranitelném postavení a poskytnout patřičnou **péči**. V této souvislosti je výbor CPT názoru, že pro některé zranitelné skupiny osob by měly existovat **rozumné alternativy** detence. Do této kategorie spadají *inter alia* oběti mučení, oběti obchodování s lidmi, těhotné ženy a kojící matky, děti, rodiny s malými dětmi, starší osoby a osoby s postižením.⁷¹
- Výbor CPT chce připomenout své stanovisko, že je zapotřebí učinit vše pro to, aby nedocházelo ke zbavování svobody **dětí**.⁷²
- Pokud se výjimečně stane, že **spolu se svými rodiči jsou v detenčním zařízení i děti**, mělo by jejich zbavení svobody trvat co nejkratší možnou dobu. Matka (anebo jakýkoli jiný primární pečující) a dítě by měli být ubytováni společně v zařízení, jež může uspokojit jejich specifické potřeby.⁷³
- Výbor CPT se shoduje s Výborem OSN pro práva dítěte v tom, že „při uplatňování článku 37 Úmluvy [o právech dítěte] a zásady sledování nejlepšího zájmu dítěte by **děti bez doprovodu a odloučené obecně neměly být zadržovány**. Detenci nelze ospravedlnit samotným faktem, že dítě je bez doprovodu nebo odloučené, ani jejich migračním či pobytovým statutem, potažmo jeho absencí“.⁷⁴ Orgány Rady Evropy, například Parlamentní shromáždění⁷⁵ a Komisař pro lidská práva⁷⁶, dále konstatovali, že děti bez doprovodu by neměly být v detenci.⁷⁷

⁶⁷ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 92](#)

⁶⁸ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 92](#)

⁶⁹ [Řecko, 2015, § 117.](#)

⁷⁰ [Finsko, 2014, § 36.](#)

⁷¹ [Maďarsko, 2015, § 51; Dánsko, 2014, § 77–79; Kypr, 2013, § 33; Spojené království, 2012 \(září\), § 132 a 133; 19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 75 a 76; Malta, 2008, § 68.](#)

⁷² [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 97.](#)

⁷³ [Kypr, 2013, § 36; Česká republika, 2014, § 32.](#)

⁷⁴ Výbor pro práva dítěte, Obecný komentář č. 6 (2005) o Zacházení s dětmi bez doprovodu a dětmi oddělenými mimo zemi jejich původu, CRC/GC/2005/6, ze dne 1. září 2005, § 61.

⁷⁵ Parlamentní shromáždění Rady Evropy, rezoluce 1707 (2010) o zadržování žadatelů o azyl a cizinců bez oprávnění k pobytu v Evropě, ze dne 28. ledna 2010, odstavec 9.1.9, a rezoluce 2020 (2014) o alternativách detence dětských migrantů, ze dne 3. října 2014, § 3.

⁷⁶ Komisař pro lidská práva, Stanoviska ohledně práv nezletilých migrantů v nezákonném postavení, CommDH/PositionPaper(2010)6, ze dne 25. června 2010.

⁷⁷ [Finsko, 2014, § 29.](#)

- Jakmile se úřady dozvědí o přítomnosti **nezletilce bez doprovodu**, měl by bez prodlení proběhnout úvodní pohovor vykonaný kvalifikovanou osobou v jazyce, jemuž dítě rozumí. Je nutno vyhodnotit, čím je dítě **obzvláště zranitelné**, jako z důvodu věku, zdravotního stavu, psychologických faktorů a dalších potřeb ochrany (plynoucích například ze zážitku násilí, obchodování s lidmi nebo traumatu).⁷⁸ Je zapotřebí vynaložit veškerou snahu o jeho okamžité propuštění z detenčního zařízení a umístění do příhodnější péče.⁷⁹
- Každé dítě **bez doprovodu nebo odloučené**, jež bylo zbaveno svobody, by mělo mít neprodleně a bezplatně přístup k právní a jiné potřebné pomoci, zahrnující například ustanovení **opatrovníka** nebo **právního zástupce**,⁸⁰ který je bude průběžně informovat o jeho právním postavení a účinně hájit jeho zájmy. Měly by rovněž být zavedeny mechanismy přezkumu kvality opatrovnictví.⁸¹
- Děti by měly být umísťovány jen do **středisek uzpůsobených tak, aby odpovídaly jejich specifickým potřebám**, a s náležitě kvalifikovaným mužským i ženským personálem.⁸²
- Za účelem omezení rizika zneužívání je nutno uspořádat **ubytovací jednotky** tak, aby byly vhodné pro **děti**, například oddělit je od dospělých, ledaže by bylo v nejlepším zájmu dítěte oddělené nebýt. Tak tomu může být, například pokud je dítě v doprovodu svých rodičů či jiných blízkých příbuzných. V takovém případě je nutno udělat vše pro to, aby rodina nebyla rozdělena.⁸³
- Děti zbavené svobody by měly mít přístup k široké škále konstruktivních **činností** (s obzvláštním důrazem na to, aby dítěti bylo umožněno pokračovat ve školní docházce).⁸⁴

---

⁷⁸ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 98](#)

⁷⁹ [Dánsko, 2014, § 77.](#)

⁸⁰ [„Bývalá jugoslávská republika Makedonie“, 2014, § 122.](#)

⁸¹ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 98](#)

⁸² [Řecko, 2015, § 108.](#)

⁸³ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 100.](#)

⁸⁴ [19. obecná zpráva o činnosti CPT, § 99.](#)